

BÆREDYGTIG VELFÆRD

radikale **B**

INDHOLD

FORORD	3
--------------	---

1. DEL

GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER FOR DET BÆREDYGTIGE VELFÆRDSSAMFUND	5
---	---

GRUNDLÆGGENDE ØKONOMISKE PRINCIPPER	7
--	---

2. DEL

BÆREDYGTIGHED I UDVALGTE SEKTORER OG OMRÅDER	10
---	----

BYGGERI OG ANLÆG	10
-------------------------------	----

GRØN OG SIKKER ENERGIFORSYNING	12
---	----

LANDBRUG OG FØDEVARER	13
------------------------------------	----

INFRASTRUKTUR	15
----------------------------	----

3. DEL

VEJEN TIL DET BÆREDYGTIGE SAMFUND	16
--	----

- ANSVAR I ALLE SAMFUNDSNIVEAUER
- DET HANDLER OM MENNESKER
- VIDEN OG INDDRAGELSE
- MODSTANDSDYGTIGHED MOD FORUDSIGELIGE FORANDRINGER
- VI ER ALLE VERDENSBORGERE

BÆREDYGTIG VELFÆRD VEJEN TIL EN BEDRE FREMTID

FORORD

Vi mennesker påvirker naturen. Det har vi altid gjort, og det vil vi altid gøre. Alt, vi omgiver os med, kommer på en eller anden måde fra naturen.

Det er der ikke noget i vejen med, hvis bare det foregår på en bæredygtig måde, hvor naturen kan opretholde sin mangfoldighed og sin evne til at reproducere sig selv og skabe gunstige livsbetingelser for kommende generationer. Det kræver, at vores forbrug af energi og materialer bliver tilpasset de ressourcer, som naturen er i stand til at skabe og genskabe - og i et tempo, som naturen kan følge med i. Først da kan vi tale om reel bæredygtighed.

I dag ved vi, at vores hidtidige stræben efter vækst og velfærd har haft fatale konsekvenser for klimaet og biodiversiteten, netop fordi velfærden ikke er blevet skabt på et bæredygtigt grundlag. Vi står med to store eksistentielle kriser, en klima- og biodiversitets, der kræver handling nu.

Den grønne omstilling er en forudsætning for at kunne udvikle det gode liv for kommende generationer. Men omstillingen er også en mulighed for at udvikle vores velfærd og skabe en renere, grønnere og mere leveværdig verden, hvor alle uanset baggrund og indkomst har de bedste muligheder for at træffe sunde og bæredygtige valg.

Dette program beskriver Radikale Venstres visioner og principper for det bæredygtige samfund.

Bæredygtighed kan ikke løftes i én bestemt sektor, men forudsætter derimod et helhedssyn, der berører alle sektorer og alle områder af samfundet. Programmet skal derfor ses i sammenhæng med Radikale Venstres politikker for sektorer og områder i øvrigt, hvor programmet her udelukkende beskriver de grundlæggende principper for økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed.

Bæredygtighedsprogrammet er delt op i tre dele. Første del omhandler grundlæggende principper for et bæredygtigt samfund. Anden del er målrettet udvalgte sektorer og områder. Tredje del beskriver aktørernes roller på vejen mod det bæredygtige samfund.

Forslag til konkrete indsatser, der kan realisere bæredygtighedspolitikken er samlet i appendix til videre bearbejdelse i de politiske udvalg.

Med grønne hilsner
Radikale Venstre

Bæredygtighedsprogrammet støtter op om klimamålene i Parisaftalen og FNs 17 verdensmål for bæredygtig udvikling.

1. DEL

- GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER FOR
DET BÆREDYGTIGE VELFÆRDSSAMFUND
- GRUNDLÆGGENDE ØKONOMISKE
PRINCIPPER

1. DEL

GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER FOR DET BÆREDYGTIGE VELFÆRDSSAMFUND

Radikale Venstre har en vision om at udvikle Danmark til et moderne, bæredygtigt velfærdssamfund, hvor mennesker kan leve sammen i værdighed og i balance med naturen.

Naturen med dens mangfoldighed og variation er unik, men ikke desto mindre er opbygningen af vores velfærdssamfund medvirkende årsag til, at omkring 1 million dyre- og plantearter på globalt plan i dag er truet af udryddelse.

Radikale Venstre mener, at vi har et etisk ansvar for at beskytte biodiversiteten. Vi skal værne om naturen, og vi anerkender, at naturen har ret til plads og mulighed for at udvikle sig dynamisk på egne præmisser.

Netop forholdet til naturen er en afgørende forudsætning for et bæredygtigt samfund. Vi er som mennesker en del af naturen, og vi er afhængige af den. Det gælder både natur som åndelig værdi og som ressource, når der produceres fødevarer og udvindes og bearbejdes materialer.

Naturens bidrag til mennesket er grundlaget for hele vores samfund, vores velfærd og vores kultur. Vi er ansvarlige for at forvalte den for kommende generationer – både nationalt og globalt.

Radikale Venstre arbejder for en grøn omstilling, der gør samfundet bæredygtigt. Det betyder bl.a., at udvinding og brug af ressourcer skal foregå med minimal belastning af naturen. Det vil i praksis sige, at produkter og ydelser skal baseres på cirkulær økonomi, så alt så vidt muligt produceres til at indgå i en uendelig cirkel.

Vi betragter affald og forurening som fejl i udviklingen af produkter. Produkter og systemer skal så vidt muligt designes, så ressourcer kan holdes i brug, repareres, genbruges, skilles ad og genanvendes igen og igen.

MED DETTE AFSÆT ØNSKER RADIKALE VENSTRE EN BÆREDYGTIG UDVIKLING AF ALLE SEKTORER OG OMRÅDER UD FRA FØLGENDE GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER:

1. Naturen skal have plads og mulighed for at udvikle sig dynamisk på egne præmisser. Mangfoldig natur har værdi i sig selv.

Biodiversitet skal tænkes ind i al arealanvendelse. Og områder med høj biodiversitet og særlig værdifuld natur skal beskyttes først.

2. Alle har ret til et rent og sundt miljø og til en mangfoldig natur, der kan opretholde sin evne til at reproducere sig selv.

- 3. Påvirkning af biodiversitet skal være synlig** så forbrugere og virksomheder lettere kan træffe valg, der gavner biodiversiteten. Der skal udvikles redskaber, der synliggør en vares 'biodiversitetsaftryk', så biodiversitetsaftrykket kan blive afspejlet i prisdannelsen.
- 4. Fornybare naturressourcer** skal udvindes, bruges og recirkuleres ud fra principperne i cirkulær økonomi og under hensyn til den enkelte resources evne til at regenerere sig selv.
- 5. Ikke fornybare ressourcer** skal udvindes, bruges og recirkuleres ud fra principperne i cirkulær økonomi. De skal underlægges restriktioner, som ejeren skal respektere og reguleres med lovgivning efter forsigtighedsprincippet.
- 6. Produkter og ydelsers ressourcemæssige omkostning** skal afspejles i prisen. Det skal være dyrere at anvende jomfruelige ressourcer end at genanvende allerede udvundne ressourcer. Og det skal være konkurrencedygtigt at reparere og servicere fremfor at købe nyt.

Dette afsnit understøtter

GRUNDLÆGENDE ØKONOMISKE PRINCIPPER

I dag måles samfundets tilstand hovedsageligt ud fra den økonomiske vækst. Det er hverken bæredygtigt eller troværdigt, hvis man ønsker et reelt billede af samfundets og de enkelte borgeres tilstand og trivsel.

Hidtil er markedsøkonomien blevet opfattet som drivkraften i udviklingen af velfærdssamfundet, men det giver ikke mening at tale om velfærd, hvis det ikke er forbundet med trivsel. Med de truende klima- og biodiversitetskriser, er det desuden afgørende vigtigt, at vi politisk tager ansvar for at tilpasse Danmark en bæredygtig fremtid. I et bæredygtigt samfund kan markeds kræfterne med andre ord ikke stå alene.

Et bæredygtigt samfund bygger på tre primære kapitaler:

1. Naturkapitalen er vores egentlige kapital. Alt vi omgiver os med kommer fra naturen, og uden natur ville vi hverken kunne bygge samfundet eller den velfærd, vi stræber efter. Vi har pligt til og ansvar for at forvalte naturen med respekt, og sikre at den også for kommende generationer kan opretholde sit bidrag til menneskene.
2. Den sociale kapital er her vi måler borgernes trivsel. Det handler om sundhed, adgang til uddannelse, kultur og nære relationer. Uden social kapital er der intet velfærdssamfund.
3. Den økonomiske kapital er den sociale kapital og naturkapitalens beskytter. Kun med en stærk økonomi kan vi beskytte naturen, vores trivsel og det samfund, vi kæmper for.

Vi værner om det enkelte individs frihed til at udfolde sig, som man ønsker, så længe det sker med respekt for naturen og andre mennesker.

For Radikale Venstre er samfundets egentlige mål at øge borgernes menneskelige, sociale trivsel samt naturens værdier, som udgør grundlaget for vores velfærd og eksistens. Det betyder, at økonomisk vækst **ikke** må modarbejde disse mål.

Markeds kræfterne skal agere indenfor en ramme, der tilgodeser hensynet til naturkapitalen og vores menneskelige, sociale kapital.

Radikale Venstre mener, at det er nødvendigt at omlægge BNP til et bæredygtigt BNP, som bygger på tre bundlinjer, der udgør den overordnede ramme for markeds kræfterne.

Med dette skal samfundets udvikling måles og værdisættes ud fra 1) naturens variation og robusthed og 2) borgernes sundhed, viden og adgang til kultur og nære relationer samt 3) økonomisk robusthed.

Det skal være dyrt at forurene. Det skal være billigt at leve grønt.

Radikale Venstre arbejder for en grøn skattereform, hvor indkomstsatten sænkes, mens der i stedet lægges skat på miljøbelastende aktiviteter. De miljømæssige omkostninger ved produktion og forbrug skal indregnes i varens pris. På den

måde kan vi gennem skatter og regulering sikre muligheden for menneskelig trivsel i balance med miljøet og naturens ressourcer.

RADIKALE VENSTRE ØNSKER, AT ALLE SEKTORER OG OMRÅDER BLIVER UDVIKLET UD FRA FØLGENDE ØKONOMISKE PRINCIPPER:

1. **Økonomisk vækst må ikke modarbejde samfundets egentlige mål:** at bidrage til borgernes menneskelige, sociale kapital og naturkapitalen, som udgør grundlaget for vores velfærd og eksistens.
2. Markedet skal reguleres, så **ingen tilegner sig goder og ydelser på bekostning af de muligheder, man efterlader til kommende generationer.**
3. **Radikale Venstre arbejder for et mere lige samfund:** Et velfungerende samfund med et sundt demokrati, hvor alle indgår i en meningsfuld sammenhæng, er en forudsætning for en vellykket grøn omstilling. Det ligger os på sinde, at alle oplever den grønne omstilling som en positiv udvikling. Derfor vil vi minimere den sociale skævhed ved at tilbageføre midler til dem, der har mest behov.
4. Danmarks økonomi skal gøres **mere modstandsdygtigt til dårlige tider.** Gode rammebetingelser skal sikre, at der bliver investeret i grønne tiltag, der peger ind i fremtiden.

Dette afsnit understøtter

2. DEL

- **BÆREDYGTIGHED I UDVALGTE SEKTORER OG OMRÅDER**
- **BYGGERI OG ANLÆG**
- **GRØN OG SIKKER ENERGIFORSYNING**
- **LANDBRUG OG FØDEVARER**
- **INFRASTRUKTUR**

2. DEL

BÆREDYGTIGHED I UDVALGTE SEKTORER OG OMRÅDER

Hvor de grundlæggende bæredygtighedsprincipper ovenfor gælder alle sektorer og områder, indeholder dette afsnit supplerende principper for udvalgte sektorer.

BYGGERI OG ANLÆG

Radikale Venstre har en ambition om at gøre byggesektoren bæredygtig med maksimal ressourceudnyttelse og minimalt klimaaftryk. Det gælder alle led fra produktion til transport, drift af bygninger og recirkulation af materialer.

Fremtidens byggeri skal være fleksibelt, så bygninger såvel som materialer kan bruges og recirkuleres til gavn for mennesker og med respekt for naturen.

I byggesektoren går miljømæssig bæredygtighed hånd i hånd med social bæredygtighed. Således er et godt indeklima for eksempel afgørende for, om en bygning set ud fra ressourceperspektiv bidrager med værdi.

RADIKALE VENSTRE TAGER UDGANGSPUNKT I FØLGENDE BÆREDYGTIGE PRINCIPPER FOR BYGGERI OG ANLÆG:

1. **Genbrug af eksisterende bygninger skal fremmes** frem for opførelse af nye byggerier.
  2. **Genanvendelse af eksisterende bygningsdele skal fremmes** frem for total nedrivning.
  3. **Nyt byggeri** skal designes med henblik på at kunne **adskilles igen**, så materialer kan recirkuleres i den form, de har.
  4. Brug af materialer, der har **mindre ressourcebelastning og mindre udledning af CO₂** skal fremmes.
  5. **Valget af materialer bør være frit** under forudsætning af, at det lever op til de overordnede krav for miljømæssig og social bæredygtighed.
  6. Den samlede **klimabelastning fra byggeri skal minimeres**. Det gælder energi, der medgår til byggematerialerne, transport af materialer og bygningens energiforbrug ifm. drift.
  7. Design af byggeri skal **understøtte såvel social bæredygtighed som den natur, det indgår i**.
-

Dette afsnit understøtter

GRØN OG SIKKER ENERGIFORSYNING

Danmark skal fastholde og udbygge sin position som en af verdens førende nationer indenfor vedvarende energi og via udvikling af nye teknologier bidrage til, at resten af verden kan få grøn energi.

Den samlede energiforsyning af el og varme skal udnytte bredden i de forskellige typer vedvarende energikilder.

Danmark skal udfase brugen af fossile brændsler senest 2050 og gerne før. Det kræver forskning og regulering af afgifts- og prisstrukturen. Det kræver også, at vi er klar til at afskrive investeringer fra tidligere, der ikke længere lever op til nutidens krav om bæredygtighed.

RADIKALE VENSTRE TAGER UDGANGSPUNKT I FØLGENDE BÆREDYGTIGE PRINCIPPER FOR ENERGISEKTOREN:

1. Rigsfællesskabets produktion, transport og forbrug af energi skal være **bæredygtig, sikker, driftssikker og kunne fungere uafhængigt**. Det skal baseres på vedvarende energikilder og gøres helt fri af indvinding og udnyttelse af fossile brændsler.
2. Afgifter og tilskud på energiområdet målrettes CO₂-reduktioner, så **afgifterne lægges på de energikilder, der øger indholdet af CO₂ i atmosfæren**.
3. **Biomasse i energiforsyningen** skal være bæredygtig og kan kun anvendes i det omfang, hvor der skabes eller genplantes mere certificeret biomasse med samme eller mere biodiversitet, end der fjernes.

Dette afsnit understøtter

LANDBRUG OG FØDEVARER

Det intensive landbrug har gennem de seneste 50 år haft markante negative konsekvenser for naturen med udpint jord og voldsom nedgang i bestandene af insekter. Landbrug påvirker i høj grad naturen og kan medvirke til at sikre en høj grad af biodiversitet ved en produktion, der er i overensstemmelse med naturen.

Landbruget skal have de fornødne incitamenters til at tilrettelægge driften, så den holdes fri af syntetiske kemikalier og understøtter en varieret natur, der bidrager til samfundets sundhed gennem rene, varierede og nærende fødevarer.

Radikale Venstres vision for et bæredygtigt landbrug bygger på en ny grøn fremtid, hvor driften i det åbne land foregår under hensyn til de omkringliggende naturlige økosystemer samtidig med, at den bidrager til en bæredygtig udvikling af de kulturskabte økosystemer.

Moderne teknologier i vertikale farme og proteinselskaber m.v. skal udvikles og bidrage til bæredygtig masseproduktion af fødevarer.

RADIKALE VENSTRE TAGER UDGANGSPUNKT I FØLGENDE BÆREDYGTIGE PRINCIPPER FOR LANDBRUG OG FØDEVARER:

1. Produktion af fødevarer skal foregå på måder, hvor **naturen kan opretholde sin evne til at bidrage med sunde, varierede fødevarer** til gavn for kommende generationer.
  2. Produktionen af fødevarer skal være **så varieret som muligt**, så den styrker bredden og robustheden i de kulturskabte økosystemer og dermed bidrager til øget fødevarer- og forsyningssikkerhed.
  3. Produktionen skal være **så klimavenlig som muligt** med optag af CO₂ i stedet for udledning af drivhusgasser.
  4. Produktionen skal **kontinuerlig bevæge sig mod ikke at forurene**, så hverken natur, grundvand eller befolkning udsættes for påvirkning af syntetiske kemikalier eller tungmetaller gennem fødevarer og drikkevand.
  5. Produktionen skal i hele kæden fra bedrift til forbruger **minimere madspild**.
  6. Produktionen af fødevarer skal lægge **vægt på dyrevelfærd**.
-

Dette afsnit understøtter

INFRASTRUKTUR

Radikale Venstre vil sætte en ny retning for infrastrukturen i Danmark.

Det mest bæredygtige transportmiddel skal altid være det naturlige valg, uanset indkomst og uanset om man bor i by eller på land.

En grøn infrastruktur forudsætter sammenhæng mellem de forskellige transportformer.

Ved at skabe sammenhæng mellem stier, cykelstier, kollektive transportmidler, samkørsels- og delebilsordninger, flextrafik, m.v. bliver det muligt at minimere den ressource- og pladskrævende privatbilisme.

RADIKALE VENSTRE TAGER UDGANGSPUNKT I FØLGENDE BÆREDYGTIGE PRINCIPPER FOR INFRASTRUKTUREN:

1. Alle transportmidler skal være **fri af fossile brændsler** og drives af klimaneutrale drivmidler.
2. **Kollektiv transport og flextrafik** skal prioriteres frem for privatbilisme i byerne, mellem byerne og hvor det i øvrigt vil være mest bæredygtigt.
3. **Fodgængere og cyklister skal prioriteres** frem for øvrige transportformer i **byområder**.
4. I tyndt befolkede områder, hvor hverken cykel, elcykel eller kollektiv transport er en reel mulighed i hverdagen, skal **delebils- og samkørselsordninger** prioriteres, så hver enkelt husstand så vidt muligt kan nøjes med én privatbil eller klare sig helt uden.
5. **Offentlig transport på tværs af landet** skal være hurtig, billig, effektiv og tilgængelig.
6. Det skal være **økonomisk fordelagtigt at køre flere i én bil**.

Dette afsnit understøtter

3. DEL

VEJEN TIL DET BÆREDYGTIGE SAMFUND

3. DEL

VEJEN TIL DET BÆREDYGTIGE SAMFUND

Omstillingen til det bæredygtige samfund kræver, at vi står sammen. Kun sammen kan vi løfte den store opgave og det ansvar, det er at tilpasse velfærden til klodens begrænsninger. Alle samfundsniveauer har hver deres vigtige rolle. Staten skal gå forrest og sætte de rammer, der gør virksomheder og borgere i stand til at vælge bæredygtigt.

ANSVAR I ALLE SAMFUNDSNIVEAUER:

Den frie, ansvarlige borger

Den enkelte borger står med et stort ansvar for sit eget klima- og miljøaftryk, som kræver ændringer i forbrug og adfærd.

Opbakning fra borgeren forudsætter viden, inddragelse og engagement i processer, beslutninger og implementering.

Lokale fællesskaber og foreninger

Foreningslivet og det frivillige engagement er en stor drivkraft i det danske samfund.

Den viden og de ressourcer, som ligger her, skal inddrages i omstillingsprocessen. Det vil give bedre og mere accepterede løsninger på de udfordringer, som er karakteristiske for lokalområderne.

Med direkte dialog kan det stærke danske civilsamfund understøtte, at indsigt og tryghed omkring ændringerne bæres helt ud i de mindste lokale fællesskaber.

Private virksomheder

Den private sektor har den know-how, der skal udvikle fremtidens klima- og miljøvenlige produktion og produkter.

Forpligtende partnerskaber på tværs af sektorer skal bidrage til en ambitiøs grøn udvikling.

Det er vigtigt, at de private virksomheder er med til at finde løsningerne til de udfordringer, vi står overfor indenfor rammen af de mål, vi skal nå.

Radikale Venstre ønsker desuden at understøtte det lokale engagement ved at sikre naboer reelle fordele i forbindelse med anlæg af f.eks. vindmøller og solanlæg.

Kommuner og regioner

Lokale problemstillinger kræver lokale løsninger. Kommunerne har ansvar for at gøre omstillingen nærværende og lokalt inddrage borgerne i konkrete problemstillinger.

Kommunerne og regionerne skal mindske forbruget og drive efterspørgslen på bæredygtige løsninger - f.eks. indenfor byggeri, anlæg, fødevarer, transportmidler og forsyning.

Staten

Staten skal vise vejen ved at etablere de rammer, der gør det attraktivt for borgere og virksomheder at vælge grønt, når de står overfor hverdagens valg.

Det er staten, der med sin rammesættende rolle sikrer, at markeds kræfterne arbejder med respekt for natur, mennesker og klodens ressourcer i øvrigt.

Med nationale investeringer, afgifter, subsidiering, udfasning af forældede teknologier og, hvor det er nødvendigt, regulære forbud, er staten garant for en social retfærdig grøn omstilling.

Staten skal signifikant mindske klima- og ressourceaftrykket af sit forbrug og via offentlige indkøb bidrage til at booste efterspørgslen på produkter og løsninger, der er klima- og miljøvenlige.

EU

Fælles grænseoverskridende problemer kræver fælles løsninger.

Derfor ønsker vi, at EU sætter minimumstandarder, der løfter al produktion og handel på det europæiske marked. Dette omfatter beskyttelse af det europæiske marked mod mindre bæredygtige produkter fra resten af verden.

Det indre marked bør også omfatte rammebetingelser, der gør det billigere at forbruge grønt og dyrere at forbruge sort.

Radikale Venstre arbejder for en fælles europæisk minimumafgift på udledning af klimagasser. Afgiften er i begyndelsen lav, men støt og forudsigeligt stigende, så den stimulerer grønt forbrug og grønne teknologier.

Desuden mener vi, at der er brug for en klimatold på EU-plan, som dels skal beskytte europæiske virksomheder mod unfair konkurrence og dels motivere virksomheder i resten af verden til at producere mere bæredygtigt.

DET HANDLER OM MENNESKER

Grupper i befolkningen kan opleve, at de betaler en høj pris for omstillingen. Det er vigtigt, at vi lytter til disse bekymringer og tager dem alvorligt. Evidens er et vigtigt afsæt for de politiske overvejelser, men en vellykket omstilling til et bæredygtigt samfund forudsætter forståelse og accept af den oplevede virkelighed hos den enkelte borger.

Når det handler om at undgå splittelse i samfundet, er ikke mindst foreningslivet og det frivillige engagement et unikt bindeled i det danske samfund. Det er derfor vigtigt, at omstillingen sker som en kombineret top-down og bottom-up proces: I takt med at staten tilpasser rammerne, bør borgere, foreninger og kommuner engageres i at realisere løsningerne lokalt.

VIDEN OG INDDRAGELSE

Radikale Venstre støtter op om FNs verdensmål, herunder verdensmål 4, hvor elever og studerende inden 2030 skal opnå den viden og de evner, som er nødvendig for at bidrage til en bæredygtig udvikling.

Borgerne skal inddrages nationalt og lokalt i processen for at sikre den folkelige opbakning. Vi arbejder for at styrke de rammer, der giver borgerne reel mulighed for at engagere sig i udviklingen af det bæredygtige samfund. Dette omfatter etablering af borgerråd, understøttelse af lokale fællesskaber, plads til innovative eksperimenter og lignende tiltag, der kan styrke interessen for og glæden ved den grønne omstilling.

MODSTANDSDYGTIGHED MOD FORUDSIGELIGE FORANDRINGER

Der er allerede i dag fokus på at anvende ressourcer på indsatser til klimasikring. Det gælder i Danmark, hvor betydelige værdier er i spil, og det gælder i udlandet, hvor naturkatastrofer lægger fattige lande i ruiner.

Af samme grund er det vigtigt, at de midler, der afsættes til grøn omstilling ikke forsvinder i forsvarsværker mod tørke og oversvømmelser.

Der skal lægges langsigtede planer for resiliens, og der skal reserveres midler til at sikre modstandsdygtighed mod forudsigelige forandringer, så de ikke risikerer at undergrave den grønne omstilling.

VI ER ALLE VERDENSBORGERE

Biodiversitetskrisen og klimakrisen er globale problemstillinger. Den grønne omstilling af Danmark er afgørende, men Danmarks rolle i resten af verden som forbillede for fremtidens bæredygtige samfund er lige så vigtig. Og Danmark bliver kun et forbillede, hvis vi som samfund får det bedre. Derfor er den bæredygtige udvikling uløseligt forbundet med udvikling af velfærdssamfundet.

Afgifter, omlægninger og udligning skal af samme grund ske under hensyn til, at goderne bliver retfærdigt fordelt. Uanset hvor fattig man er, skal det bæredygtige valg være det billigste og det nemmeste.

Det gælder også i et internationalt perspektiv. Selv de fattigste lande skal have en reel mulighed for at udvikle sig bæredygtigt, så deres fremtid ikke er afhængig af fossile brændsler og andet skidt.

Disse lande skal løftes økonomisk med ulands- og klimabistand, som er hæftet op på social og miljømæssig bæredygtighed, og hvor klimabistanden har særligt fokus på at skabe grønne jobs og sikre modstandsdygtighed overfor klimaforandringer.

Et økonomisk løft i disse lande er med til at give befolkningen bedre og sikrere levevilkår, samtidig med, at det bidrager til at løfte ulandene samme vej som Danmark - i en grønnere, mere retfærdig og mere bæredygtig retning.

Dette afsnit understøtter

